

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/282/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2711205589
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Čimo
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2711205589.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu Mgr. Dušana Čima a sudcov JUDr. Zlatice Javorovej a Mgr. Jozefa Mačeja v právnej veci žalobkyne: Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Prievozská 6/A, zast. advokátom: Mgr. Martin Katriak, Bratislava, Dr. VI. Clementisa 10, proti žalovanému: N. W., nar. X. G. XXXX, naposledy bytom G., I. XX, t. č. na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou: D. Y., Okresný súd Senica, o 720,13 eur s príslušenstvom, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného: Združenie na podporu práv spotrebiteľov, občianske združenie, Bratislava, Seberíniho 9, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 29. marca 2012 č. k. 2C 5/2012 - 53 v znení dopĺňacieho rozsudku rovnakého súdu zo 17. októbra 2013 č. k. 2C/5/2012 - 121 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej a dopĺňací rozsudok v celom rozsahu **p o t v r d z u j e .**

V časti trov konania rozsudok súdu prvého stupňa **m e n í** tak, že žalovanému nepriznáva náhradu trov prvostupňového konania.

Žalovanému ani vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napádaným rozsudkom súd prvého stupňa I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 222,22 eur spolu s 9% ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 2. apríla 2010 do zaplatenia a to do 3 dní; II. vo zvyšku žalobu zamietol a III. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Dopĺňacím rozsudkom (vydaným na základe upozornenia odvolacieho súdu, v tejto súv. por. list Krajského súdu v Trnave z 20. augusta 2013 č. k. 10Co/99/2012-104) určil za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti zmluvnú podmienku citovanú výrokom takéhoto rozsudku (inak podmienku z čl. 2 bodu 2.5 Dodatku k zmluve o pripojení č. A4640980 zo 14. októbra 2009 v spojitosti, týkajúcu sa zmluvnej pokuty - v sume 497,91 eur). Takéto svoje rozhodnutia odôvodnil, pokiaľ šlo o vec samu a rozsudok (ten pôvodný) právne ust. § 53 ods. 1 - 6, § 54, § 517 ods. 1 a 2 a § 544 ods. 1 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a § 42 ods. 1 písm. a/ a ods. 4 písm. b/ a § 43 ods. 1 a ods. 5 písm. b/ zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciach; resp. ust. § 153 ods. 3 a 4 a § 166 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) v prípade rozsudku dopĺňacieho; vecne potom závermi o existencii právneho vzťahu účastníkov (na základe zmluvy o pripojení) a záväzku žalovaného zaplatiť cenu poskytnutých služieb, čo ale neplatilo o zmluvnej pokute (vo výške viac než trojnásobku hodnoty mobilného telefónu). Dojednanie tejto v zmluve, ktorá mala charakter spotrebiteľskej zmluvy, bolo treba považovať za neprimeranú sankciu a príslušné dojednanie preto aj za neprijateľnú zmluvnú podmienku, keď sa pri určení zmluvnej pokuty nerozlišovalo, či k porušeniu zmluvne prevzatých povinností Účastníka (žalovaného vstupujúceho do

zmluvného vzťahu v postavení spotrebiteľa) dôjde na začiatku existencie zmluvného vzťahu alebo pred jeho ukončením, rovnako ako tu bol bez významu charakter porušenej povinnosti, majúcej sa takto sankcionovať; dôvodil napokon okresný súd, ktorý rozhodnutie o trovách konania odôvodnil len právne citáciou ust. § 142 ods. 2 O. s. p. a rozhodnutie doplnčiacim rozsudkom nad rámec vyššie uvedeného právneho zdôvodnenia tiež opomenutím rozhodnúť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie len žalobkyňa a to výslovne iba čo do zvyškového zamietnutia žaloby (v časti zmluvnej pokuty) a trov konania, avšak so spochybnením tiež správnosti záveru o neprijateľnosti príslušnej zmluvnej podmienky (ktoré v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR bolo treba považovať aj za včasné odvolanie proti tej časti rozhodnutia, ktorú pôvodný rozsudok ešte neobsahoval - rozumej nielen za návrh na doplnenie rozsudku, majúci byť nasledovaný odvolaním proti doplnčiacemu rozsudku, ak by tento - ako aj v prejednávanej veci - vyznel v neprospech skoršieho odvolateľa). Navrhla ho zmeniť vyhovením žalobe aj tam, kde tak súd prvého stupňa urobil odmietol (s logickým odstránením aj výroku o určení neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a s uplatnením alternatívneho odvolacieho návrhu na zrušenie rozsudku a vrátenie veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie), namietajúc predovšetkým nesprávnosťou záveru súdu prvého stupňa o neprijateľnosti príslušnej zmluvnej podmienky a argumentujúc najmä jej individuálnym dojednaním, pričom tu porušenie povinnosti uhrádzať vyúčtovanú cenu poskytnutých služieb zo strany žalovaného nebolo sporným. I s odvolaním sa na niektoré konkretizované rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie, Najvyššieho súdu Českej republiky a krajských súdov v Nitre, Prešove a Žiline v obdobných veciach mala za to, že vyjednávacía pozícia žalovaného pri uzatváraní zmluvy bola dostatočne silnou a okresný súd pochybil, ak nevzal zreteľ na to, že uplatnenie zmluvnej pokuty (ako paušalizovanej náhrady škody) je dôvodné aj bez potreby zisťovania či odôvodňovania spôsobenej škody.

Žalovaný odvolací návrh nepodal a vedľajší účastník na jeho strane (vstúpivší do konania až v štádiu odvolacieho konania) navrhol evidentne rozsudok v napadnutej časti vo veci samej a zjavne i doplnčiaci rozsudok v celom rozsahu potvrdiť prakticky pre názor o neprijateľnosti paušálne dojednanej zmluvnej pokuty.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ O. s. p. vec v medziach odvolania žalobkyne, teda s preskúmaním správnosti rozhodnutia prakticky celým rozsudkom až na jeho čiastkový výrok vyhovujúci žalobe (pretože rozhodnutie o tzv. zvyškovom zamietnutí žaloby a ďalšie rozhodnutie o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky, druhé z nich vydané súdom bez návrhu, mali charakter rozhodnutí na sebe vzájomne závislých; rozhodnutie o trovách konania bolo naopak závislým na výsledku konania ako celku, teda i na čo i len čiastočne napadnutom rozhodnutí vo veci samej a /do tretice/ posúdenie správnosti rozhodnutia vo veci samej aj v časti vyhovujúcej žalobe by mohol predmetom odvolacieho konania urobiť len v tomto smere nečinný žalovaný, resp. za určitých okolností aj vedľajší účastník na jeho strane, kým žalobkyňa čo aj čiastočným vyhovením žalobe postavenie osoby subjektívne oprávnenej napadnúť odvolaním rozsudok aj v tejto časti stratila) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a contrario bez pojednávania (pretože tu síce šlo o vec samu, na druhej strane ale nebola tu potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania, súd prvého stupňa prejednal aj rozhodol túto vec na pojednávaní, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem), pričom dospel k záveru, že rozsudok v odvolaním dotknutých častiach vo veci samej treba považovať za správny.

Predovšetkým totiž odvolací súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasiť s argumentáciou použitou súdom prvého stupňa na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napádaného rozsudku). U dôvodov predostretých okresným súdom dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo (samozrejme bez ambície presvedčiť kohokoľvek, najmä nie niekoho s celkom jednoznačným záujmom na inom výsledku konania) by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 219 ods. 2 O. s. p.), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí učiniť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa i s tzv. odvolacími námietkami a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvého stupňa dopĺňa (§ 219 ods. 2 O. s. p. in fine) nasledovné :

Vo vzťahu k procesnej stránke veci sa javí najmä potrebné zopakovať to, čo súd prvého stupňa naznačil a čo už tunajší súd v minulosti uzavrel v inej veci, vedenej ním pod sp. zn. 10Co/362/2010 (inak vo veci Okresného súdu Dunajská Streda jeho sp. zn. 8C/40/2010), teda že z úpravy ustanoveniami § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. už k času rozhodovania napádaným rozsudkom súdu prvého stupňa a tiež k času rozhodovania odvolacieho súdu týmto jeho (práve odôvodňovaným) rozsudkom vyplýva, že už skôr existujúca možnosť súdu v rozsudku, týkajúcom sa sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (podľa odseku 3 účinného už od 15. októbra 2008) bola nahradená povinnosťou vydať takéto rozhodnutie vtedy, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a súčasne nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie (odsek 4 účinný od 1. marca 2010).

Takáto úprava je procesným ekvivalentom obdobnej úpravy nachádzajúcej sa od 1. marca 2010 v ustanovení § 53a O. z. (teda v tzv. hmotnom práve), pričom jej špecifikom je, že na jej základe súd i v tzv. sporovom konaní (zásadne ovládanom dispozičným princípom), hoc aj len v takom, kde má základná požiadavka žalobcu pôvod v spotrebiteľskej zmluve, môže dotvoriť jeho predmet (konania) tým, že aj bez výslovného návrhu niektorého účastníka konania (vyjadreného buď v žalobe alebo vzájomnej žalobe) určí neplatnosť zmluvnej podmienky s poukazom na jej neprijateľnosť. Nie je rozhodné, či žalobu v takejto veci podal dodávateľ, spotrebiteľ alebo príslušné združenie, ale len to, že výsledky vykonaného dokazovania smerujú k rozhodnutiu v neprospech dodávateľa alebo naopak v prospech spotrebiteľa preto, že niektorá podmienka alebo aj viaceré takéto podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Takéto určenie (neprijateľnosti a neplatnosti) je tu potom zjavne pre spotrebiteľa za účelom jeho zvýšenej ochrany zaručovanej i na nadnárodnej úrovni (ustanovením povinnosti reagovať na porušenie noriem spotrebiteľského práva aj bez výslovného návrhu spotrebiteľa) a tiež v smere eliminovania rizika výskytu neprijateľných podmienok (v tejto súv. por. najmä tzv. hmotnoprávnu povinnosť dodávateľa sa zdržať používania podmienky určenej za neprijateľnú i vo vzťahoch s ostatnými spotrebiteľmi podľa § 53a ods. 1 O. z.), na druhej strane však i na ochranu dodávateľa takýmto určením dotknutého (ako ustanovením možnosti brojiť aj proti samostatnému výroku o určení neprijateľnosti a neplatnosti podmienky, ktorý by tu bez úpravy z ust. § 153 ods. 4 O. s. p. byť nemusel, tak i ustanovením prípustnosti dovolania v takýchto prípadoch a umožnením tak osobe rozhodnutím dotknutej toto napadnúť i za pomoci mimoriadneho opravného prostriedku).

Ak potom i v tejto konkrétnej (tu odôvodňovanej) veci musia platiť závery z vyššie zmienenej skôr prejednávanej a tiež rozhodnutej inej veci, zopakovať je namieste (v tomto prípade už hmotnoprávne), že vo vzťahu k určeniu dojednania o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku neplatí to, čo u úrokov z omeškania, čiže nie je tu obdoba žiadnej obraznej „záchranej brzdy“ v podobe nástupu zákonných úrokov z omeškania (pre prípad výpadku tých dojednaných zmluvne, avšak pri uplatnení noriem spotrebiteľského práva neprijateľne). Logickým dôsledkom toho (i pre odlišnosti v charaktere ochrany normami spotrebiteľského práva - oproti úprave z noriem občianskeho práva vo všeobecnosti) musí byť, že dojednanie o zmluvnej pokute môže z pohľadu prijateľnosti (a platnosti) podmienky buď obstať alebo naopak padnúť len ako celok (i so všetkými rizikami z toho pre strany zmluvného vzťahu plynúcimi, opäť na rozdiel od bežnej úpravy zmluvných pokút v ust. § 544 - 545 O. z. a tzv. moderačného oprávnenia súdu, čiže práva súdu znížiť výšku zmluvnej pokuty podľa § 545a O. z.).

Ak potom síce slovenský právny poriadok neustanovuje (na rozdiel od výšky úrokov z omeškania) pre výšku zmluvných pokút žiaden strop (obmedzenie) a principiálne by šlo akceptovať i obhajobu konkrétnej výšky zmluvnej pokuty v prejednávanej veci záujmom operátora mobilnej telekomunikačnej siete na doplatení zľavy z ceny telefónu, poskytnutej v očakávaní riadneho plnenia si povinností zo strany jeho zákazníka (ak sa príslušné očakávanie nenaplní) a na zaplatení paušalizovanej náhrady škody za rovnako očakávaný (avšak počinaním zákazníka zmarený) stav nárastu majetku operátora o platby za služby počas doby viazanosti; prijať už nešlo (a to predovšetkým pre argumenty ponúknuté už súdom prvého stupňa) konkrétnu podobu dojednania o tzv. pevnej zmluvnej pokute (nezohľadňujúcej najmä faktor dĺžky zotrvania spotrebiteľa pri riadnom plnení povinností, vyplývajúcich mu zo zmluvy).

Práve toto (nezakotvenie - v zmluvnom dojednaní, o ktoré tu ide - takého spôsobu určenia výšky zmluvnej pokuty, ktorý by bol schopný vyhodnocovať aj pomer dĺžky času „stráveného“ riadnym plnením si zmluvných povinností spotrebiteľom a dĺžky času, v ktorom to takto naopak nebolo) i v spojitosti s nutnosťou dodávateľa (veriteľa) sa v spotrebiteľských vzťahoch takpovediac „trafiť“ (aby dojednanie ešte šlo považovať za prijateľné a preto tiež za platné) potom aj v prejednávanej veci podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu musí mať za následok 1. záver o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a 2. nemožnosť vyhovieť žalobe v časti opretej o takúto podmienku (s nemožnosťou nič na tomto zmeniť akýmkoľvek dôkazom vrátane odvolateľkou naznačovanej potreby zisťovania možnosti žalovaného individuálne ovplyvniť znenie podmienky v tzv. formulárovej zmluve - keďže v tomto prípade treba pripomenúť iný skorší záver tunajšieho súdu z jeho rozhodovania v tzv. spotrebiteľských veciach a to ten, podľa ktorého je to v takýchto veciach vždy protivník spotrebiteľa, ktorý má dôkazné bremeno na preukázanie všetkého, čo by mohlo byť jemu na prospech a naopak spotrebiteľovi na neprospech, pričom preukázanie tu musí byť bezpečné, teda spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti a takéto bremeno ani žalobkyňa z prejednávanej veci neunesla).

Odvolací súd riadiaci sa týmito úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvého stupňa vo veci preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej, kde došlo k zvyškovému zamietnutiu žaloby a dopĺňací rozsudok (ktorým bolo rozhodnuté výlučne o určení neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky) v celom rozsahu podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

To ale nebolo možným (a to v dôsledku istého uľahčenia si práce súdom prvého stupňa) v časti trov konania. Tu najmä pre nedostatok aj výkladu už okresným súdom citovaného ustanovenia § 142 ods. 2 O. s. p. došlo k evidentnému prehliadnutiu alebo aj úmyselnému zastretiu skutočnosti, že takéto ustanovenie obsahuje až dve alternatívy postupu a to 1. pomerné rozdelenie náhrady a 2. vyslovenie, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov konania právo. Druhá z alternatív (použitá aj v napádanom rozsudku) pritom prichádza do úvahy len pri praktickom vyrovnaní úspechu tej - ktorej strany sporu s jej neúspechom (resp. s úspechom protistrany v spore) alebo pri len nepatrnom presahu úspechu jedného účastníka nad úspechom jeho procesného súpera, o taký prípad ale v tejto veci nešlo.

Žalobkyňa totiž zaznamenala v konaní menšinový úspech, keď pre tieto účely bolo postačujúcim porovnanie prisúdených a neprisúdených súm na iných položkách než na príslušenstve (teda na tzv. istine a zmluvnej pokute) a tu žalobkyňa uspela len čo do 222,22 zo 720,13 eur (iba 30,86%), žalovaný naopak vo zvyšku (ostatných 69,14%) a výsledkom konania bol čistý prevažný úspech žalovaného (v rozsahu rozdielu oboch percentuálnych sadzieb zhora, teda 38,28%, v ktorom rozsahu preto vzniklo právo na náhradu trov tomuto účastníkovi).

V tejto časti preto náhradu šlo nepriznať len účastníkovi s prevažným procesným úspechom, ktorý zároveň nebol len nepatrne vyšším než jeho neúspech. Takým účastníkom tu bol len žalovaný a pretože ten sa procesného práva na náhradu vzdal najskôr nepodaním návrhu na priznanie mu náhrady (§ 151 ods. 1 O. s. p.) a následne i nepodaním vlastného odvolania proti rozsudku (v časti trov konania), odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania podľa § 220 O. s. p. zmenil spôsobom uvedeným v druhej vete výroku tohto svojho rozsudku.

Pri takomto výsledku odvolacieho konania aj v ňom bol plne úspešným žalovaný a tiež vedľajší účastník na jeho strane (zúčastňujúci sa konania len v tomto jeho štádiu). Boli to tak oni, komu vzniklo právo na náhradu trov (podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p.), pretože však ani v tomto prípade žiaden z nich nepodal návrh na priznanie náhrady a túto ani (pre prípad vzniku trov, zo spisu sa však nepodávajúcich) v zákonom ustanovenej lehote (troch pracovných dní) nevyčísľil, odvolací súd žiadnemu z nich nepriznal ani náhradu trov odvolacieho konania (nie súc pritom viazaný výrokom vyhláseného rozsudku).

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.